

KASBIY STANDART

Elektr jihozlarini ta'mirlash bo'yicha elektromexanik

Reyestr raqami:

QR kod

I. Umumiy ma'lumotlar

1. Kasbiy standartning qo'llanish sohasi: Elektr jihozlarini ta'mirlash bo'yicha elektromexanik Kasbiy standarti "Maishiy dastgohlar va elektr jihozlarni ta'mirlash bo'yicha texnik-mexanik", "Maishiy elektr jihozlarini ta'mirlovchi elektromexanik" "Elektr jihozlarini sinash va ta'mirlash bo'yicha elektromexanik" "Maishiy elektr tizimlari va elektr jihozlarining elektr montajchisi" "Texnologik elektr jihozlarni ta'mirlash bo'yicha elektrochilangar" "Maishiy elektr jihozlarini ta'mirlovchi elektromexanik" kasblari bo'yicha ta'lim dasturlarini ishlab chiqishda, kasbiy malakalarni mustaqil baholashda, shuningdek, tashkilotlarda xodimlarni boshqarish sohasida keng ko'lamli vazifalarni hal qilishda qo'llaniladi.

2. Ushbu kasbiy standartda quyidagi asosiy tushunchalar va atamalar qo'llaniladi:

bilim – kasbiy faoliyat doirasidagi vazifalarni bajarish uchun zarur bo'ladigan, o'rganilgan va o'zlashtirilgan ma'lumotlar;

informal ta'lim – aniq maqsadga yo'naltirilgan, ammo institutsionallashtirilmagan (muayyan qoidalar va normalarni mujassamlashtirmagan), rasmiy yoki norasmiy ta'limdan ko'ra kamroq tashkillashtirilgan va tarkiblashtirilgan hamda oiladagi, ish joyidagi, yashash joyidagi va kundalik hayotdagi o'quv faoliyatini o'z ichiga olgan ta'lim shakli;

kasb – ko'nikma va bilimlarni talab qiladigan muayyan funksiyalar va vazifalarni bajarish bilan bog'liq bo'lgan faoliyat turi;

kasb xaritasi – kasb nomi, mehnat funksiyalari tavsifi, kasbga qo'yiladigan asosiy xususiyatlar va talablarni o'z ichiga olgan muayyan kasb to'g'risidagi tizimlashtirilgan ma'lumotlarni o'z ichiga olgan kasbiy standartning tarkibiy elementi;

kasbiy standartlar reyestri – bu kasbiy standartlarning nomi, qamrab olingan kasblar, uni qabul qilishga oid qaror (buyruq) rekvizitlari hamda amal qilish muddatini o'z ichiga olgan tizimlashtirilgan ro'yxat;

ko'nikma – mehnat vazifasi doirasida alohida yoki yakka harakatlarni jismoniy va aqliy jihatdan bajarish;

mehnat funksiyasi – kasbiy faoliyat doirasida xodim tomonidan belgilangan natijaga erishish uchun amalga oshiriladigan mehnat vazifalari majmui;

mehnat vazifasi – mehnat funksiyasi doirasida xodimga yuklanadigan (topshiriladigan) ishning aniq turi;

mehnat harakatlari – xodimning mehnat predmeti bilan o‘zaro ta‘sirida muayyan mehnat natijasiga erishiladigan jarayon;

norasmiy ta‘lim – ta‘lim xizmatlari taqdim etilishini ta‘minlovchi shaxs yoki tashkilot tomonidan institutsionallashtirilgan (muayyan qoidalar va normalarni mujassamlashtiruvchi), aniq maqsadga yo‘naltirilgan va rejalashtirilgan, shaxsni butun hayoti davomida o‘qitishdagi rasmiy ta‘limga qo‘shimcha va (yoki) uning muqobil shakli.

3. Kasbiy standartni ishlab chiqishga asos bo‘lgan normativ-huquqiy hujjatlar:

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 19-iyuldagi “O‘zbekiston Respublikasi bojxona hududiga jismoniy shaxslar nomiga xalqaro pochta va kuryerlik jo‘natmalari orqali kelayotgan tovarlar nazoratini ta‘minlash chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-3873-son Qarori;

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 30-sentabr “O‘zbekiston Respublikasi milliy malaka tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-345-son Qarori;

O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016-yil 24-avgustdagi “Iqtisodiy faoliyat turlarini tasniflashning xalqaro tizimiga o‘tish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi 275-son Qarori (IFUT-2.1);

O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2022-yil 2-apreldagi “Maishiy texnika mahsulotlarini majburiy raqamli markirovkalash tizimini joriy etish to‘g‘risida”gi 148-son Qarori.

4. Ushbu kasbiy standartda quyidagi qisqartmalar qo‘llaniladi:

MMR – Milliy malaka ramkasi;

TMR – Tarmoq malaka ramkasi;

IFUT – O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiy faoliyat turlarining umumdavlat tasniflagichi;

MMK – Mashg‘ulotlarning milliy klassifikatori;

ShHV – Shaxsiy himoya vositalari.

II. Kasbiy standartning pasporti

1.	Kasbiy standartning nomi:	Elektr jihozlari ta'mirlash bo'yicha elektromexanik	
2.	Kasbiy faoliyatning asosiy maqsadi:	Elektromexanikning asosiy maqsadi – turli xil elektr jihozlari va uskunalarning to'g'ri, xavfsiz va uzluksiz ishlashini ta'minlash uchun ularga texnik xizmat ko'rsatish, diagnostika qilish, profilaktik ko'rik va ta'mirlash ishlarini bajarish.	
3.	IFUT bo'yicha seksiya, bo'lim, guruh, sinf va kichik sinf:	C seksiyasi Ishlab chiqaradigan sanoat 33 Mashina va uskunalarni ta'mirlash, texnik xizmat ko'rsatish va o'rnatish 33.1 Tayyor metall buyumlar, mashina va uskunalarni ta'mirlash va texnik xizmat ko'rsatish 33.14 Elektr uskunalarni ta'mirlash va texnik xizmat ko'rsatish 33.14.0 Elektr uskunalarni ta'mirlash va texnik xizmat ko'rsatish	
4.	Kasbiy standartning qisqacha mazmuni:	Ushbu kasbiy standart elektr jihozlari ta'mirlash bo'yicha elektromexaniklarning mehnat faoliyati turlari, kasbiy vazifa va funksiyalari, zarur bilim va ko'nikmalarini, shuningdek, malaka darajalari bo'yicha qo'yiladigan talablarni belgilash.	
5.	Qamrab olingan kasblar ro'yxati va malaka darajasi:	Kasblar kodi va nomi:	TMR dagi malaka darajasi:
		74110002 Elektr dastgohlari bo'yicha elektromontajchi	3
		74123001 Maishiy elektr jihozlari ta'mirlovchi elektromexanik	3
		74129077 Texnologik elektr jihozlarni ta'mirlash bo'yicha elektrochilangar	3
		31151003 Elektromexanik	5
		31151016 Texnik-mexanik (umumiy yo'nalish)	5

III. Kasbiy faoliyat turining funksional xaritasi

Kasblar		Mehnat funksiyalari		Mehnat vazifalari	
T/r	Kodi va nomi	Kodi	Nomi	Kodi	Nomi
1.	74110002 Elektr dastgohlari bo'yicha elektromontajchi	A1.3	Elektr dastgohlarini montaj qilish va yig'ish	A1.01.3	Elektr va elektromexanik qismlarni chizmalar, texnik hujjatlar asosida yig'ish va ulash
				A1.02.3	Kabel, sim va kontaktlarni to'g'ri joylashtirish, lehimlash va ulanishni amalga oshirish
				A1.03.3	Uskunalarni ishga tushirish oldidan dastlabki sozlash va montaj sifatini tekshirish
		A2.3	Texnik xizmat ko'rsatish va sinov ishlarini bajarish	A2.01.3	Montaj qilingan uskunalarining texnik holatini nazorat qilish va sinovdan o'tkazish
				A2.02.3	Rejalashtirilgan texnik xizmat ko'rsatish va profilaktik ta'mirlarni bajarish
				A2.03.3	Elektr funksiyalarini sinash, nosozliklarni aniqlash va bartaraf etish.
		A3.3	Sifat va xavfsizlikni ta'minlash	A3.01.3	Mehnat muhofazasi, elektr xavfsizligi va yong'inga qarshi qoidalarga rioya etish
				A3.02.3	Montaj jarayonida qo'llaniladigan asbob-uskunalarni to'g'ri ishlatish va saqlash
				A3.03.3	Hujjatlashtirishni yuritish, o'rnatilgan uskunalarining normativ hujjatlarga muvofiqligini ta'minlash
2.	74123001 Maishiy elektr jihozlarini ta'mirlovchi elektromexanik	B1.3	Maishiy elektr jihozlarini diagnostika qilish va texnik xizmat ko'rsatish	B1.01.3	Jihozning umumiy texnik holatini tekshirish
				B1.02.3	Nosozlik sabablarini aniqlash uchun diagnostika qilish
				B1.03.3	Texnik xizmat ko'rsatish va tozalash ishlarini bajarish
		B2.3	Maishiy elektr jihozlarini ta'mirlash va sozlash	B2.01.3	Elektr va mexanik qismlarni ta'mirlash yoki almashtirish
				B2.02.3	Elektr kontaktlarini tiklash va lehimlash
				B2.03.3	Jihozlarni yig'ish va ishga tushirish, sozlash
		B3.3	Xavfsizlik, sifat va hujjatlashtirishni ta'minlash	B3.01.3	Elektr himoya vositalaridan foydalanish
				B3.02.3	Ta'mirlash ishlaridan so'ng jihozning xavfsiz ishlashini tekshirish

				B3.03.3	Mijozlarga ekspluatatsiya qoidalarini va energiya tejamkor foydalanish bo'yicha maslahat berish
3.	74129077 Texnologik elektr jihozlarni ta'mirlash bo'yicha elektrochilangar	D1.3	Elektr jihozlariga texnik xizmat ko'rsatish va profilaktika ishlarni bajarish	D1.01.3	Jihozlarning ishlash holatini kuzatish va tekshirish
				D1.02.3	Rejalashtirilgan profilaktik ko'riklarni o'tkazish
				D1.03.3	Ehtiyot qismlar va sarf materiallarini nazorat qilish
		D2.3	Texnologik elektr jihozlarni ta'mirlash va sozlash	D2.01.3	Elektr dvigatellari, kabellar, kalitlar, o'lchov asboblari va avtomatika elementlarini ta'mirlash
				D2.02.3	Elektr jihozlaridagi nosozliklarni aniqlash va bartaraf etish
				D2.03.3	Jihozlarni montaj va demontaj qilish
		D3.3	Ishlab chiqarish jarayonida xavfsizlikni ta'minlash	D3.01.3	Mehnat xavfsizligi va elektr xavfsizligi qoidalariga rioya qilish
				D3.02.3	Avtomatlashtirilgan tizimlar bilan ishlashda xavfsiz metodlarni qo'llash
				D3.03.3	Favqulodda vaziyatlarda tezkor chora ko'rish
	31151003 Elektromexanik	E1.5	Elektromexanik uskunalarga texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash	E1.01.5	Uskunalarda yuzaga kelgan nosozliklarni aniqlash va bartaraf etish.
				E1.02.5	Ehtiyot qismlarni almashtirish va sozlash ishlarini bajarish
				E1.03.5	Uskunaning ish qobiliyatini sinovdan o'tkazish va qayd etish
		E2.5	Ish jarayonini tashkil etish va muvofiqlashtirish	E2.01.5	Ta'mirlash va xizmat ko'rsatish ishlarini reja-jadval asosida tashkil etish
				E2.02.5	Brigada yoki guruh a'zolari faoliyatini muvofiqlashtirish
				E2.03.5	Ish jarayonida zarur hujjatlarni yuritish va hisobot tayyorlash
		E3.5	Sifat va samaradorlikni nazorat qilish	E3.01.5	Amalga oshirilgan texnik ishlarning belgilangan me'yorlarga muvofiqligini tekshirish
				E3.02.5	Energiya va materiallardan samarali foydalanilishini nazorat qilish
				E3.03.5	Kamchiliklarni tahlil qilish va ularni bartaraf etish bo'yicha takliflar ishlab chiqish
4.	31151016 Texnik-mexanik (umumiy	F1.5	Texnik jihozlar va mexanizmlarning ishlashini ta'minlash	F1.01.5	Jihozlarning texnik holatini kuzatish va baholashni bajarish
				F1.02.5	Zarur sozlash va moslashtirish ishlarini amalga oshirish
				F1.03.5	Jihozlardan xavfsiz foydalanish bo'yicha ko'rsatmalarni bajarish

	yo'nalish)	F2.5	Ta'mirlash va xizmat ko'rsatish ishlarini olib borish	F2.01.5	Jihozlarni muntazam profilaktika ko'rigidan o'tkazishni amalga oshirish
				F2.02.5	Nosozliklarni aniqlash va ularni bartaraf etish ishlarini bajarish
				F2.03.5	Ehtiyot qismlar va materiallarni almashtirishni qilish
		F3.5	Ish jarayonini nazorat qilish va hujjatlashtirish	F3.01.5	Jihozlar bo'yicha texnik ko'rsatkichlarni qayd etishni bajarish
				F3.02.5	Ta'mirlash va xizmat ko'rsatish bo'yicha hujjatlarni rasmiylashtirishni qilish
				F3.03.5	Xavfsizlik qoidalari va me'yorlarga rioya etilishini nazorat qilish

IV. Kasblar xaritasi va mehnat funksiyalari tavsifi

Kasbning nomi:	Elektr dastgohlari bo'yicha elektromontajchi
Mashg'ulot nomining kodi:	74110
TMR bo'yicha malaka darajasi:	3
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar:	Tavsiya etiladi
Amaliy tajriba (Ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Talab etilmaydi
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar:	Maxsus ruxsatlar: 18 yoshga to'lgan bo'lishi; Ishga kirishda dastlabki tibbiy ko'rikdan o'tgan bo'lishi; Jismoniy jihatdan sog'lom bo'lishi kerak; Ishga munosabat va xulq-atvor: - Kasbiy faoliyat doirasida vujudga keladigan turli masalalar yechimini topish usullarini tanlay olish; - Rahbar tomonidan belgilangan maqsadga erishish uchun jamoada ishlay olish; - O'zining kasbiy malakasini va shaxsiy kamolotini takomillashtirib borish; - Jamoada va ma'lum vazifani bajarishga yo'naltirilgan guruhda ishlash, hamkasblar, rahbarlar va mijozlar bilan samimiy, xushmuomala hamda samarali muloqot qilish; - Ta'lim olgan tilida fikrini og'zaki va yozma ravishda ravon bayon qilish; - Umuminsoniy fazilatlarga ega bo'lish, o'z millatini va Vatanini sevish, u bilan faxrlanish, milliy urf-odatlar, qadriyatlarni hurmat qilish; - Professional vazifalarni samarali bajarish uchun zarur bo'ladigan ma'lumotlarni qidirish; - Kasbiy faoliyatida axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini qo'llash; - Kasbga doir hujjatlar bilan ishlash; - Kasbiy faoliyatda xavfsizlik texnikasi va mehnat muhofazasi qoidalariga amal qilish ko'nikmalariga ega bo'lish; - Sanoat va nosanoat tashkilotlarda vujudga keladigan chiqindilarni atrof-muhitga zarar yetkazmaslik choralarini ko'rish va utilizatsiya qilish; - Sohaga oid ekologik madaniyatga rioya qilgan holda faoliyat olib borish.
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	boshlang'ich professional ta'lim
Norasmiiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	o'rta maxsus ta'lim umumiy o'rta ta'lim + norasmiiy (informal) ta'lim yoki amaliy tajriba
Kasbiy standartlar reyestrda mavjudligi:	-
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:	2 – 6 razryad Elektr dastgohlari bo'yicha elektromontajchi

Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:		TMR bo'yicha malaka darajasi	Kasbning nomi
		3	Texnologik elektr jihozlarni ta'mirlash bo'yicha elektrochilangar
		3	Maishiy elektr jihozlarini ta'mirlovchi elektromexanik
		5	Texnik-mexanik (umumiy yo'nalish)
		5	Elektromexanik
Mehnat funksiyalarining tavsifi			
Kodi va nomi	Mehnat vazifalari		
A1.3 - Elektr dastgohlarini montaj qilish va yig'ish	A1.01.3 - Elektr va elektromexanik qismlarni chizmalar, texnik hujjatlar asosida yig'ish va ulash.	O'qitish natijalari	
		Mehnat harakatlari:	
		1. Elektr va elektromexanik qismlarning texnik chizmalari va sxemalarini o'qish.	
		2. Uskunalar va detallarning joylashuvini aniqlash, yig'ish ketma-ketligini belgilash.	
		3. Qismlarni mexanik usulda joylashtirish va mustahkamlash.	
		4. Elektr zanjirlarini ulash, lehimplash va yakuniy sinovdan o'tkazish	
		Ko'nikmalar:	
		Elektr sxemalar va texnik hujjatlar bilan ishlash ko'nikmasi	
		Elektr jihozlarini yig'ish va ulash bo'yicha amaliy ko'nikma	
		Lehimlash izolyatsiya va montaj ishlarini sifatli bajarish	
		Asbob-uskunalar va o'lchash vositalaridan to'g'ri foydalanish	
		Bilimlar:	
		Elektr va elektromexanik qismlarning tuzilishi va ishlash prinsiplari	
		Elektr xavfsizligi qoidalari va mehnat muhofazasi talablari	
		Texnik chizmalarni o'qish va standart belgilash tizimi	
	Elektr o'lchash asboblarning ishlash prinsipi va ularni qo'llash usullari		
	A1.02.3 - Kabel, sim va kontaktlarni to'g'ri joylashtirish, lehimplash va ulanishni amalga oshirish.	Mehnat harakatlari:	
		1. Kabel va simlarning uzunligini aniqlash va ularni tayyorlash	
		2. Sim uchlarini tozalash, izolyatsiyasini yechish va montajga tayyorlash	
		3. Kontaktlarni lehimplash, mahkamlash va izolyatsiya qilish	
		4. Yig'ilgan ulanishlarni elektr xavfsizligi va o'lchash asboblari yordamida tekshirish	
		Ko'nikmalar:	
		Kabel va simlarni tartibli joylashtirish va mahkamlash	
		Lehimlash asboblari bilan sifatli ishlash	
	Kontaktlarni to'g'ri ulash va ulanishni mustahkamlash		

		Tayyorlangan ulanishlarni sinash va nosozliklarni aniqlash
		Bilimlar:
		Kabel va simlarning turlari, ularning texnik xususiyatlari
		Elektr ulanishlarining xavfsizlik qoidalari va normativlari
		Lehimlash materiallari va usullarining qo'llanilishi
		Elektr ulanishlarining sifatini tekshirish usullari va nazorat standartlari
	A1.03.3 - Uskunalarni ishga tushirish oldidan dastlabki sozlash va montaj sifatini tekshirish.	Mehnat harakatlari:
		1. O'rnatilgan uskunalarni vizual ko'rikdan o'tkazish va montaj sifati bo'yicha baholash
		2. Barcha ulanish, mahkamlash va izolyatsiya elementlarini tekshirish
		3. Asbob-uskunalarni dastlabki sozlash va ishchi rejimlarini belgilash
		4. Ishga tushirishdan oldin sinov va o'lchashlarni bajarish
		5. O'rnatilgan uskunalarni vizual ko'rikdan o'tkazish va montaj sifati bo'yicha baholash
		Ko'nikmalar:
		Montaj sifatini texnik talablarga muvofiq baholash
		Sozlash ishlarini aniq va xavfsiz bajarish
		Elektr o'lchash asboblariidan foydalanish
		Nosozliklarni aniqlash va ularni bartaraf etishga tayyor bo'lish
		Bilimlar:
		Montaj ishlarining texnik talab va standartlari
		Uskunalarni dastlabki sozlash usullari va ketma-ketligi
		Elektr xavfsizligi va mehnat muhofazasi qoidalari
		Sinov va diagnostika usullari, o'lchash vositalarining ishlash prinsipi
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Montaj va yig'ish ishlarini bajarishda mehnat muhofazasi, elektr xavfsizligi va ishlab chiqarish intizomiga rioya qilishga mas'ul
		2. Asbob-uskunalardan to'g'ri va xavfsiz foydalanish uchun javobgar
		3. Bajarilgan ish sifatini nazorat qilish va aniqlangan kamchiliklarni bartaraf etishga mas'ul
		4. Ish jarayonida yuzaga keladigan oddiy muammolarni mustaqil hal etish, murakkab hollarda esa ustoz yoki rahbar ko'rsatmalariga murojaat qilishga mas'ul
A2.3 - Texnik xizmat ko'rsatish va sinov ishlarini	A2.01.3 - Montaj qilingan uskunalarning texnik holatini	Mehnat harakatlari:
		1. Montaj qilingan uskunalarni vizual ko'rikdan o'tkazish
		2. Oddiy elektr o'lchash asboblari yordamida uskunaning ishlash parametrlarini tekshirish

bajarish	nazorat qilish va sinovdan o'tkazish	3. Mexanik ulanish va mahkamlash qismlarining mustahkamligini tekshirish
		4. Sinov natijalarini qayd etish va ustaga taqdim etish
		Ko'nikmalar:
		Oddiy diagnostika va sinov asboblari bilan ishlash
		Texnik hujjatlar asosida nazorat qilish
		Montaj sifati va texnik holatni baholash
		Aniqlangan nosozliklarni ustaga xabar berish va oddiy bartaraf etish
		Bilimlar:
		Montaj ishlari uchun asosiy texnik talablar va standartlar
		Elektr xavfsizligi va mehnat muhofazasi bo'yicha boshlang'ich qoidalar
		Uskunaning asosiy qismlari va ularning vazifalari
		Oddiy sinov va o'lchash usullari
	A2.02.3 - Rejalashtirilgan texnik xizmat ko'rsatish va profilaktik ta'mirlarni bajarish	Mehnat harakatlari:
		1. Uskunalarni rejalashtirilgan tekshiruvdan o'tkazish va texnik holatini aniqlash
		2. Profilaktik tozalash, moylash va sozlash ishlarini bajarish
		3. Zarur detallarni almashtirish va jihozlarni sinovdan o'tkazish
		4. Amalga oshirilgan xizmat va ta'mirlash natijalarini texnik hujjatlarga qayd etish
		Ko'nikmalar:
		Texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha jadval asosida ishlarni bajarish
		O'lchash va diagnostika asbob-uskunalaridan samarali foydalanish
		Kichik nosozliklarni aniqlash va ularni bartaraf etish
		Texnik xizmat va ta'mir natijalarini hujjatlashtirish
		Bilimlar:
		Texnik xizmat ko'rsatish va profilaktik ta'mirlash bo'yicha normativ-huquqiy hujjatlar
		Elektr va mexanik uskunalarining ishlash tamoyillari
		Diagnostika va o'lchash usullari, xavfsizlik qoidalar
		Rejalashtirilgan texnik xizmatni hisobga olish va hujjatlashtirish tartibi
	A2.03.3 - Elektr funksiyalarini sinash, nosozliklarni aniqlash va bartaraf etish	Mehnat harakatlari
		1. Elektr zanjirlarini va ulanishlarni maxsus asboblarda yordamida tekshirish
		2. Nosozlik sababini aniqlash uchun elektr o'lchovlarini bajarish
		3. Zarur hollarda elektr qismlarini ta'mirlash yoki almashtirish
		4. Sinov natijalarini qayd etish va jihozni ish holatiga keltirish

		Ko'nikmalar:
		Elektr o'lchash asboblari bilan ishlash
		Elektr nosozliklarni tahlil qilish va to'g'ri xulosa chiqarish
		Nosoz qismlarni ta'mirlash yoki yangisiga almashtirish
		Elektr xavfsizligi qoidalariga qat'iy rioya qilish
		Bilimlar:
		Elektr zanjirlari va qurilmalarining ishlash tamoyillari
		Elektr nosozliklarning asosiy turlari va ularning sabablari
		Diagnostika va sinov o'tkazish usullari
		Elektr xavfsizligi va mehnat muhofazasi bo'yicha talablar
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Texnik xizmat va sinov ishlarini belgilangan me'yor va yo'riqnomalarga muvofiq mustaqil bajarish uchun javobgar
		2. Sinov jarayonida aniqlangan nosozliklarni mustaqil baholash va ularni bartaraf etish bo'yicha qaror qabul qiladi
		3. Amalga oshirilgan xizmat va sinov natijalarini to'liq va aniq hujjatlashtirishga mas'ul
		4. Mehnat muhofazasi, elektr xavfsizligi va ishlab chiqarish intizomiga qat'iy rioya qilgan holda mustaqil ishlashga mas'ul
	A3.01.3 - Mehnat muhofazasi, elektr xavfsizligi va yong'inga qarshi qoidalarga rioya etish	Mehnat harakatlari:
		1. Ish joyida xavfsizlik bo'yicha ko'rsatmalarga amal qilish
		2. Himoya vositalaridan to'g'ri foydalanish
		3. Yong'in sodir bo'lganda dastlabki choralarni ko'rish va signal berish
		4. Favqulodda vaziyatlarda evakuatsiya qoidalariga rioya qilish
		Ko'nikmalar:
		Mehnat muhofazasi va xavfsizlik bo'yicha amaliy qoidalarni bajarish
		Elektr tokidan himoya qilish vositalarini to'g'ri qo'llash
		Yong'in o'chirish moslamalaridan foydalanish
		Favqulodda vaziyatlarda tez va aniq qaror qabul qilish
A3.3 - Sifat va xavfsizlikni ta'minlash		Bilimlar:
		Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi bo'yicha normativ-huquqiy hujjatlar
		Elektr xavfsizligi bo'yicha asosiy talablar va xavf zonolari
		Yong'in xavfsizligi va evakuatsiya tartibi
		Shaxsiy himoya vositalarining turlari va ulardan foydalanish qoidalari
	A3.02.3 - Montaj jarayonida qo'llaniladigan asbob-uskunalarini to'g'ri ishlatish va saqlash	Mehnat harakatlari:
		1. Montaj uchun zarur bo'lgan asbob-uskunalarini tanlash va ishga tayyorlash
		2. Asbob-uskunalaridan to'g'ri foydalanib montaj ishlarini bajarish
		3. Ish jarayonida asbob-uskunalarining sozligini tekshirib borish

		4. Ish tugagandan so'ng asbob-uskunalarni tozalash, joyiga qo'yish va saqlash
		Ko'nikmalar:
		Montajda qo'llaniladigan qo'l asboblari va elektr asboblarini xavfsiz ishlatish
		Asbob-uskunalardan unumli va maqsadga muvofiq foydalanish
		Ish jarayonida yuzaga keladigan kichik nosozliklarni bartaraf etish
		Asboblarni saqlash va xizmat muddati uzayishini ta'minlash
		Bilimlar:
		Montajda qo'llaniladigan asbob-uskunalarining turlari va vazifalari
		Asbob-uskunalardan foydalanish qoidalari va texnik xavfsizlik talablari.
		Asbob-uskunalariga xizmat ko'rsatish va profilaktik tadbirlar
		Asboblarni saqlash shartlari va ekspluatatsiya tartibi
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Ish jarayonida bajariladigan barcha operatsiyalarning sifat me'yorlariga muvofiqligini ta'minlash uchun javobgar
		2. Mehnat muhofazasi, elektr xavfsizligi va yong'in xavfsizligi qoidalariga mustaqil rioya qilishga mas'ul
		3. Ish natijalarida aniqlangan kamchiliklarni o'z vaqtida bartaraf etish va ularning takrorlanishiga yo'l qo'ymaslikka javobgar
		4. Ish joyida xavfsiz muhit yaratish, texnika xavfsizligi vositalaridan to'g'ri foydalanish va jamoaviy ishlashda xavfsizlikni ta'minlashda mustaqil qaror qabul qilishga mas'ul
Texnik va/yoki texnologik talab		1. Elektr o'lchov asboblari (multimetr, ampermetr, voltmetr, megommetr) 2. Qo'l asboblari (otvyortka, kalitlar, qisqichlar, kabel qirgich) 3. Lehimlash jihozlari (poyalnik, termofen) 4. Kabellar va simlarni ishlov berish moslamalari (izolyatsiya ochish va presslash uskunalari) 5. Ko'tarish va montaj jihozlari (domkrat, krancha, maxsus shtativ) 6. Himoya vositalari (dielektrik qo'lqop, dielektrik poyabzal, ko'zoynak, shaxsiy himoya vositalari)

Kasbning nomi:	Maishiy elektr jihozlarini ta'mirlovchi elektromexanik	
Mashg'ulot nomining kodi:	74123	
TMR bo'yicha malaka darajasi:	3	
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar:	Tavsiya etiladi	
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Talab etilmaydi	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar:	Maxsus ruxsatlar: 18 yoshga to'lgan bo'lishi; Ishga kirishda dastlabki tibbiy ko'rikdan o'tgan bo'lishi; Jismoniy jihatdan sog'lom bo'lishi kerak; Ishga munosabat va xulq-atvor: - Kasbiy faoliyat doirasida vujudga keladigan turli masalalar yechimini topish usullarini tanlay olish; - Rahbar tomonidan belgilangan maqsadga erishish uchun jamoada ishlay olish; - O'zining kasbiy malakasini va shaxsiy kamolotini takomillashtirib borish; - Jamoada va ma'lum vazifani bajarishga yo'naltirilgan guruhda ishlash, hamkasblar, rahbarlar va mijozlar bilan samimiy, xushmuomala hamda samarali muloqot qilish; - Ta'lim olgan tilida fikrini og'zaki va yozma ravishda ravon bayon qilish; - Umuminsoniy fazilatlariga ega bo'lish, o'z millatini va Vatanini sevis, u bilan faxrlanish, milliy urf-odatlar, qadriyatlarni hurmat qilish; - Professional vazifalarni samarali bajarish uchun zarur bo'ladigan ma'lumotlarni qidirish; - Kasbiy faoliyatida axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini qo'llash; - Kasbga doir hujjatlar bilan ishlash; - Kasbiy faoliyatda xavfsizlik texnikasi va mehnat muhofazasi qoidalariga amal qilish ko'nikmalariga ega bo'lish; - Sanoat va nosanoat tashkilotlarda vujudga keladigan chiqindilarni atrof-muhitga zarar yetkazmaslik choralarini ko'rish va utilizatsiya qilish; - Sohaga oid ekologik madaniyatga rioya qilgan holda faoliyat olib borish.	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	boshlang'ich professional ta'lim	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	o'rta maxsus ta'lim umumiy o'rta ta'lim + norasmiy (informal) ta'lim yoki amaliy tajriba	
Kasbiy standartlar reyestrda mavjudligi:	-	
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:	3 – 6 Maishiy elektr jihozlarini ta'mirlovchi elektromexanik	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:

	3	Elektr dastgohlari bo'yicha elektromontajchi
	3	Texnologik elektr jihozlarni ta'mirlash bo'yicha elektrochilangar
	5	Texnik-mexanik (umumiy yo'nalish)
	5	Elektromexanik
Mehnat funksiyalarining tavsifi		
Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
B1.3 - Maishiy elektr jihozlarni diagnostika qilish va texnik xizmat ko'rsatish	B1.01.3 - Jihozning umumiy texnik holatini tekshirish	O'qitish natijalari
		Mehnat harakatlari:
		1. Jihozlarni vizual ko'rikdan o'tkazish
		2. Elektr o'lchash asboblari yordamida kuchlanish, qarshilik, uzilish va qisqa tutashuvlarni aniqlash
		3. Mexanik qismlarning ishlashini sinovdan o'tkazish
		4. Jihozning xavfsizlik elementlarini tekshirish
		Ko'nikmalar:
		Elektr o'lchash vositalaridan foydalanish
		Elektron modullarni test qilish va nosozlikni aniqlash
		Jihoz xavfsizlik elementlarini to'g'ri tekshirish
		Diagnostika jarayonini xalqaro standartlarga mos hujjatlashtirish va texnik xulosalar tuzish
		Bilimlar:
		Elektr qismlar bo'yicha – dvigatellar, kalitlar, transformatorlar, elektr tarmoqlarining ishlash prinsiplari
		Elektron qismlar bo'yicha – boshqaruv platalari, mikrochiplar, sensorlar va ularning tipik nosozlik sabablari
		Xavfsizlik standartlari
		Jihozlarni sinovdan o'tkazish va diagnostika bo'yicha xalqaro metodlar
	B1.02.3 - Nosozlik sabablarini aniqlash uchun diagnostika qilish	Mehnat harakatlari:
		1. Diagnostika dasturlari va portativ testerlar yordamida tizimlarni tekshirish
		2. Elektr toki, kuchlanish va qarshilikni o'lchash orqali sababni topish
		3. Elektron modullarni dasturiy tahlil qilish (self-diagnostic systems)
		4. Xatolik sabablarini hujjatlashtirish va hisobot tayyorlash
		Ko'nikmalar:
		Diagnostika asboblariidan (multimetr, osiloskop, tester, termokamera) foydalanish
		Elektron plata va modullarni tahlil qilish, qisqa

		tutashuvni aniqlash
		Kompyuter dasturlari orqali avtomatlashtirilgan diagnostika o'tkazish
		Texnik hujjat va elektr sxemalarni o'qish va tahlil qilish
		Bilimlar:
		Elektron komponentlarning ishlash tamoyillari va tipik nosozlik sabablari
		Xalqaro xavfsizlik standartlari (DIN VDE, IEC, OSHA, KOSHA)
		Diagnostika usullari: vizual, elektr o'lchov, dasturiy va funksional testlar
		Jihozlarning ekspluatatsiya qoidalari va nosozlik statistikasi
	B1.03.3 - Texnik xizmat ko'rsatish va tozalash ishlarini bajarish.	Mehnat harakatlari:
		1. Jihozlarning tashqi va ichki qismlarini texnologik talablar asosida tozalash
		2. Filtr, kontakt va harakatlanuvchi elementlarni profilaktik ko'rikdan o'tkazish va tozalash
		3. Eskirgan yoki ifloslangan qismlarni almashtirish va moylash ishlarini bajarish
		4. Tozalash va texnik xizmat ko'rsatish jarayonida xavfsizlik me'yorlariga rioya etish
		Ko'nikmalar:
		Elektr jihozlarni xavfsiz tozalash vositalari va usullaridan foydalanish
		Filtr va kontaktlarning ishlash holatini baholash va ularni to'g'ri parvarishlash
		Moylash, qismlarni almashtirish va profilaktika ishlarini bajarish
		Texnik xizmat jarayonida sanitariya va elektr xavfsizligi qoidalariga rioya qilish
		Bilimlar:
		Texnik xizmat ko'rsatish reglamentlari va tozalash texnologiyalari
		Jihozlarning chang, namlik va mexanik ta'sirlardan himoya darajalari (IP, IK kodlari)
		Eskirish jarayonlari va ularni oldini olish uchun profilaktik xizmat metodlari
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Diagnostika jarayonida aniqlangan nosozliklarni mustaqil tahlil qilish va tegishli qaror qabul qilishga mas'ul
		2. Texnik xizmat ko'rsatish ishlarini belgilangan qoidalarga muvofiq mustaqil bajarishga mas'ul
		3. Xavfsizlik me'yorlariga rioya qilgan holda ish jarayonini tashkil etish va nazorat qilishga javobgar

		4. Zarur hollarda murakkab nosozliklar bo'yicha ustoz va yuqori malakali mutaxassisdan maslahat olishga mas'ul
		5. Jihozlarning ishlash holati bo'yicha mijoz va rahbariyat oldida javobgar
B2.3 - Maishiy elektr jihozlarini ta'mirlash va sozlash	B2.01.3 - Elektr va mexanik qismlarni ta'mirlash yoki almashtirish	Mehnat harakatlari:
		1. Nosoz qismlarni aniqlash va demontaj qilish
		2. Elektr va mexanik elementlarni ta'mirlash yoki yangisiga almashtirish
		3. Yangi qismlarni texnologik talablar asosida montaj qilish
		4. Ta'mirdan keyin jihozlarni sinovdan o'tkazish va sozlash
		Ko'nikmalar:
		Demontaj va montaj asbob-uskunalaridan xavfsiz va to'g'ri foydalanish
		Elektron komponentlar va mexanik qismlarni ta'mirlash
		Sxema va texnik hujjatlar asosida to'g'ri yig'ish va ulash
		Ta'mirdan keyin jihozlarni sinovdan o'tkazish va sozlash
		Bilimlar:
		Elektr va mexanik qismlarning tuzilishi va ishlash tamoyillari
		Jihozlarni ta'mirlash bo'yicha texnik reglament va standartlar
		Xavfsizlik qoidalari (mehnat muhofazasi, elektr xavfsizligi, yong'in xavfsizligi)
		Diagnostika va sinov metodlari
	B2.02.3 - Elektr kontaktlarini tiklash va lehimlash	Mehnat harakatlari:
		1. Kontaktlarning nosoz yoki ishdan chiqqan qismlarini aniqlash va tayyorlash
		2. Lehimlash uchun yuzalarni tozalash va lehimlash jihozlarini sozlash
		3. Elektr kontaktlarini lehimlash yoki qayta tiklash ishlarini bajarish
		4. Lehimlangan joylarni sifat va xavfsizlik talablari asosida tekshirish
		Ko'nikmalar:
		Lehimlash asboblari va materiallaridan to'g'ri foydalanish
		Elektr kontaktlarini tiklash texnologiyasini amalda qo'llash
		Nozik elektron platalarda lehimlash
		Lehimlashda xavfsizlik me'yorlariga rioya qilish va natijani sinovdan o'tkazish

		Bilimlar:
		Elektr kontaktlarning turlari va ulanish usullari
		Lehimlash materiallari xususiyatlari
		IEC, DIN va boshqa xalqaro standartlar asosida kontaktlarni tiklash qoidalari
		Lehimlangan joylarning sifatini tekshirish usullari va nosozliklarni bartaraf etish metodlari
	B2.03.3 - Jihozlarni yig'ish va ishga tushirish, sozlash	Mehnat harakatlari:
		Jihozlarni texnik hujjatlar va chizmalar asosida yig'ish
		Elektr va mexanik qismlarni to'g'ri ulash va mahkamlash
		Jihozlarni dastlabki ishga tushirish va sinovdan o'tkazish
		Jihoz parametrlarini texnologik talablar asosida sozlash
		Ko'nikmalar:
		Texnik chizma va elektr sxemalar asosida yig'ish ko'nikmasi
		Montaj asbob-uskunalarini va o'lchov vositalaridan foydalanish
		Ishga tushirish oldi sinovlarini bajarish va nosozliklarni bartaraf etish
		Jihozlarni texnologik talab va standartlarga muvofiq sozlash
		Bilimlar:
		Jihozlarning konstruktiv tuzilishi va ishlash prinsiplari
		Elektr va mexanik qismlarni ulash standartlari
		Ishga tushirish va sozlash reglamentlari hamda xavfsizlik qoidalari
		Jihoz samaradorligini oshirish uchun sinov va sozlash metodlari
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Jihozlardagi nosozliklarni aniqlab, ta'mirlash ishlarini mustaqil bajarishga mas'ul
		2. Ta'mirdan keyin jihozning xavfsiz va barqaror ishlashini ta'minlash uchun mas'ul
		3. Zarur ehtiyot qismlar va materiallarni tanlashda mustaqil qaror qabul qilishga mas'ul
		4. Jihozlarni sozlash va sinovdan o'tkazish jarayonida sifat va xavfsizlik talablariga rioya qilishga mas'ul
B3.3 - Xavfsizlik, sifat va hujjatlashtirishni ta'minlash	B3.01.3 - Elektr himoya vositalaridan foydalanish	Mehnat harakatlari:
		Ish boshlashdan oldin dielektrik qo'lqop, etik va izolyatsiyalangan asboblarni tekshirish
		Elektr montaj va ta'mirlash ishlarida individual himoya vositalaridan foydalanish

		Himoya vositalarini elektr kuchlanishiga mos holda tanlash va qo'llash
		Foydalanilgandan so'ng himoya vositalarini saqlash va ularning holatini nazorat qilish
		Ko'nikmalar:
		Elektr xavfsizligi bo'yicha individual himoya vositalaridan to'g'ri foydalanish
		Himoya vositalarini texnik talablar asosida sinovdan o'tkazish va baholash
		Elektr kuchlanishi darajasiga qarab izolyatsiyalangan vositalarni tanlash ko'nikmasi
		Bilimlar:
		Elektr xavfsizligi qoidalari va mehnat muhofazasi standartlari
		Dielektrik qo'lqop, etik, gilamcha va izolyatsiyalangan asboblarning ishlash prinsipi
		Himoya vositalarining xizmat muddati, sinov davriyligi va saqlash qoidalari
	B3.02.3 - Ta'mirlash ishlaridan so'ng jihozning xavfsiz ishlashini tekshirish	Mehnat harakatlari:
		1. Jihozning elektr ulanishlarini tekshirish va izolyatsiya holatini nazorat qilish
		2. Mexanik qismlarning mustahkamligini va to'g'ri o'rnatilganligini ko'zdan kechirish
		3. Jihozni sinov rejimida ishga tushirib, ish jarayonidagi xavfsizlik ko'rsatkichlarini kuzatish
		4. Xavfsizlik talablari bo'yicha nazorat o'lchovlarini amalga oshirish
		Ko'nikmalar:
		Jihozning elektr ulanishlarini tekshirish va izolyatsiya holatini baholash
		Mexanik qismlarning mustahkamligini va to'g'ri o'rnatilganligini aniqlash
		Jihozni sinov rejimida ishga tushirib, xavfsizlik ko'rsatkichlarini kuzatish
		Xavfsizlik talablari asosida nazorat o'lchovlarini amalga oshirish
		Bilimlar:
		Elektr xavfsizligi bo'yicha amaldagi me'yor va qoidalari
		Jihozlarning elektr va mexanik qismlari ishlash prinsiplari
		Sinov va diagnostika usullari, nazorat o'lchov qurilmalaridan foydalanish qoidalari
		Ta'mirdan chiqqan jihozlarni qabul qilish va xavfsizlik sertifikatlash tartiblari
		Mehnat harakatlari:
		1. Jihozdin xavfsiz foydalanish qoidalarini mijozga tushunarli qilib tushuntirish

	B3.03.3 - Mijozlarga ekspluatatsiya qoidalari va energiya tejamkor foydalanish bo'yicha maslahat berish	2. Energiya tejamkor rejimlardan foydalanish usullarini amaliy misollar bilan ko'rsatib berish
		3. Mijozning savollariga javob berish va yuzaga kelgan muammolarga yechim taklif qilish
		4. Jihozning to'g'ri saqlanishi va ekspluatatsiya muddati uzayishi uchun tavsiyalar berish
		Ko'nikmalar:
		Jihozning ekspluatatsiya qo'llanmasidan foydalana olish
		Energiya tejamkor texnologiyalarni qo'llash bo'yicha mijozni o'qitish
		Oddiy tilda tushunarli maslahat bera olish va muloqot qila olish
		Jihozning samarali va xavfsiz ishlashini nazariy va amaliy jihatdan izohlab bera olish
		Bilimlar:
		Elektr maishiy jihozlarning ekspluatatsiya qoidalari va ishlab chiqaruvchi tavsiyalari
		Energiya samaradorligi va resurslarni tejash bo'yicha xalqaro amaliyotlar
		Mijozlar bilan muloqot va xizmat ko'rsatish madaniyati asoslari
		Elektr xavfsizligi va iste'molchi huquqlari bo'yicha asosiy me'yorlar
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Ish joyida xavfsizlik qoidalariga rioya qilishni ta'minlab bajarishga javobgar
		2. Amalga oshirilgan ishlarning sifat standartlariga muvofiqligini nazorat qilishga masul
		3. Texnik xizmat va ta'mirlash jarayonlarini hujjatlashtirib, yozuvlarni aniq yuritishga mas'ul
		4. Favqulodda holatlarda tezkor chora ko'rib, rahbariyatni xabardor qilishga masul
Texnik va/yoki texnologik talab		1. Diagnostika asboblari: tester, multimetr, osiloskop, megometr 2. Ta'mirlash texnikalari: lehimlash apparati, elektr otvyortka, parmalagich, silliqلاغich 3. Xizmat asboblari: kalitlar, shtangensirkul, izolyatsiya vositalari

Kasbning nomi:	Texnologik elektr jihozlarni ta'mirlash bo'yicha elektr-chilangar
Mashg'ulot nomining kodi:	74129
TMR bo'yicha malaka darajasi:	3
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar:	Tavsiya etiladi
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Talab etilmaydi
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar:	Maxsus ruxsatlar: 18 yoshga to'lgan bo'lishi; Ishga kirishda dastlabki tibbiy ko'rikdan o'tgan bo'lishi; Jismoniy jihatdan sog'lom bo'lishi kerak; Ishga munosabat va xulq-atvor: - Kasbiy faoliyat doirasida vujudga keladigan turli masalalar yechimini topish usullarini tanlay olish; - Rahbar tomonidan belgilangan maqsadga erishish uchun jamoada ishlay olish; - O'zining kasbiy malakasini va shaxsiy kamolotini takomillashtirib borish; - Jamoada va ma'lum vazifani bajarishga yo'naltirilgan guruhda ishlash, hamkasblar, rahbarlar va mijozlar bilan samimiy, xushmuomala hamda samarali muloqot qilish; - Ta'lim olgan tilida fikrini og'zaki va yozma ravishda ravon bayon qilish; - Umuminsoniy fazilatlarga ega bo'lish, o'z millatini va Vatanini sevish, u bilan faxrlanish, milliy urf-odatlar, qadriyatlarni hurmat qilish; - Professional vazifalarni samarali bajarish uchun zarur bo'ladigan ma'lumotlarni qidirish; - Kasbiy faoliyatida axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini qo'llash; - Kasbga doir hujjatlar bilan ishlash; - Kasbiy faoliyatda xavfsizlik texnikasi va mehnat muhofazasi qoidalariga amal qilish ko'nikmalariga ega bo'lish; - Sanoat va nosanoat tashkilotlarda vujudga keladigan chiqindilarni atrof-muhitga zarar yetkazmaslik choralarini ko'rish va utilizatsiya qilish; - Sohaga oid ekologik madaniyatga rioya qilgan holda faoliyat olib borish.
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	boshlang'ich professional ta'lim
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	o'rta maxsus ta'lim umumiy o'rta ta'lim + norasmiy (informal) ta'lim yoki amaliy tajriba
Kasbiy standartlar reyestrda mavjudligi:	-
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:	2 – 6 Texnologik elektr jihozlarni ta'mirlash bo'yicha elektr-chilangar

Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR bo'yicha malaka darajasi	Kasbning nomi
	3	Elektr dastgohlari bo'yicha elektromontajchi
	3	Maishiy elektr jihozlarini ta'mirlovchi elektromexanik
	5	Texnik-mexanik (umumiy yo'nalish)
	5	Elektromexanik
Mehnat funksiyalarining tavsifi		
Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
D1.3 - Elektr jihozlariga texnik xizmat ko'rsatish va profilaktika ishlarni bajarish	D1.01.3 - Jihozlarning ishlash holatini kuzatish va tekshirish	O'qitish natijalari
		Mehnat harakatlari:
		1. Jihozlarning ishga tushirish va ishlash jarayonida texnik ko'rsatkichlarini kuzatish
		2. Asbob-uskunalar yordamida elektr va mexanik parametrlarni o'lchash
		3. Aniqlangan nosozlik yoki og'ishlarni qayd etish va rahbarga xabar berish
		4. Tekshirish natijalarini belgilangan tartibda hujjatlashtirish
		Ko'nikmalar:
		Kuzatuv asboblari va diagnostika jihozlaridan to'g'ri foydalanish
		Jihozlarning normal va nosoz ishlash holatini farqlash
		Aniqlangan muammolarni o'z vaqtida qayd etish va ma'lumot berish
		Texnik ko'rsatkichlarni hujjatlashtirish va tahlil qilish
		Bilimlar:
		Jihozlarning normal ishlash rejimlari va texnologik ko'rsatkichlari
		Diagnostika va kuzatuv usullari
		Elektr va mexanik nosozliklarning asosiy belgilari
		Jihozlarni tekshirish va hisobga olish tartibi
	D1.02.3 - Rejalashtirilgan profilaktik ko'riklarni o'tkazish	Mehnat harakatlari:
		1. Ko'rik o'tkazish jadvali va texnik reglamentga muvofiq jihozlarni tekshirish
		2. Jihozlarning asosiy qismlari va mexanizmlarini ko'zdan kechirish hamda diagnostika qilish
		3. Aniqlangan nuqson va eskirishlarni qayd etish, profilaktik chora-tadbirlarni belgilash
		4. Ko'rik natijalarini tegishli hujjatlarda aks ettirish
		Ko'nikmalar:
		Rejalashtirilgan texnik ko'riklarni belgilangan tartibda o'tkazish
		Jihozlarning texnik holatini baholash va nuqsonlarni aniqlash
		Diagnostika asbob-uskunalaridan to'g'ri foydalanish

		Tekshiruv natijalarini hujjatlashtirish va tahlil qilish
		Bilimlar:
		Profilaktik ko'riklarni o'tkazish bo'yicha normativ-huquqiy hujjatlar va yo'riqnomalar
		Elektr va mexanik jihozlarning asosiy tuzilishi va ishlash prinsiplari
		Texnik nosozliklarning belgilari va ularni aniqlash usullari
		Texnik xizmat ko'rsatish va hisobga olish tartibi
	D1.03.3 - Ehtiyot qismlar va sarf materiallarini nazorat qilish	Mehnat harakatlari:
		1. Ombordagi ehtiyot qismlar va sarf materiallari miqdorini muntazam tekshirish
		2. Zarur bo'lgan materiallarni aniqlash va ta'minot bo'limiga buyurtma berish
		3. Olingan ehtiyot qismlar va materiallarning sifatini tekshirish
		4. Materiallar sarfini qayd etish va hisobot hujjatlariga kiritish
		Ko'nikmalar:
		Ombor hisobini yuritish va inventarizatsiya o'tkazish
		Ehtiyot qismlar va materiallarning texnik holatini aniqlash
		Materiallardan oqilona va tejamkor foydalanish
		Hisobot va nazorat hujjatlarini to'g'ri yuritish
		Bilimlar:
		Ombor xo'jaligi va ta'minot tizimining asosiy qoidalari
		Ehtiyot qismlar va sarf materiallarining turlari va ularning qo'llanilishi
		Materiallarning sifatini baholash va yaroqliligini tekshirish usullari
		Inventarizatsiya va hisobot yuritish tartibi
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Texnik xizmat va profilaktika ishlarini sifatli va o'z vaqtida bajarishga mas'ul
		2. Ish jarayonida xavfsizlik talablariga qat'iy rioya qilishga mas'ul
		3. Jihozlardagi nosozliklarni aniqlash va ularni bartaraf etishga javobgar
		4. Ish natijalarining sifatini ta'minlash hamda favqulodda holatlarda mustaqil qaror qabul qiladi
D2.3 - Texnologik elektr jihozlarni ta'mirlash va sozlash	D2.01.3 - Elektr dvigatellari, kabellar, kalitlar, o'lchov asboblari va avtomatika elementlarini ta'mirlash	Mehnat harakatlari:
		1. Elektr dvigatellari, kabellar, kalitlar va o'lchov asboblarni tekshirish hamda nosoz qismlarni aniqlash
		2. Eskirgan yoki shikastlangan qismlarni ta'mirlash yoki almashtirish
		3. Avtomatika elementlarini sozlash va qayta ulash ishlarini bajarish

		4. Ta'mirlashdan so'ng jihozlarni sinovdan o'tkazish va ishlashini nazorat qilish
		Ko'nikmalar:
		Elektr dvigatellari va kabellardagi nosozliklarni aniqlash va bartaraf etish
		Kalitlar, o'lchov asboblari va avtomatika elementlarini ta'mirlash va sozlash
		Ta'mirdan keyingi sinovlarni xavfsiz va to'g'ri o'tkazish
		Elektr xavfsizligi va mehnat muhofazasi qoidalariga qat'iy rioya qilish
		Bilimlar:
		Elektr dvigatellari, kabellar va kalitlarning tuzilishi va ishlash prinsiplari
		O'lchov asboblari va avtomatika elementlarining ishlash tamoyillari
		Nosozliklarni aniqlash va ta'mirlash texnologiyalari
		Elektr xavfsizligi va texnik reglament talablari
	D2.02.3 - Elektr jihozlaridagi nosozliklarni aniqlash va bartaraf etish	Mehnat harakatlari:
		1. Elektr jihozlarini vizual ko'rikdan o'tkazish va tashqi nosozliklarni aniqlash
		2. O'lchov asboblari yordamida elektr parametrlarini tekshirish
		3. Nosoz qismlarni aniqlab ta'mirlash yoki yangisiga almashtirish
		4. Bajarilgan ta'mirdan so'ng jihozni ishga tushirish va nazorat sinovini o'tkazish
		Ko'nikmalar:
		Elektr nosozliklarini tezkor aniqlash va tahlil qilish
		Diagnostika uskunalari va o'lchov asboblariidan foydalanish
		Elektr zanjiridagi nosozliklarni bartaraf etish va qayta ulash
		Ta'mirlangan jihozlarni xavfsiz ishga tushirish va sinash
		Bilimlar:
		Elektr jihozlarining ishlash prinsiplari va tuzilishi
		Asosiy nosozlik turlari va ularning sabablari
		Elektr xavfsizligi qoidalar va xavfli vaziyatlarning oldini olish usullari
		Diagnostika va ta'mirlash bo'yicha texnologik talablar
	D2.03.3 - Jihozlarni montaj va demontaj qilish	Mehnat harakatlari:
		1. Jihozlarni o'rnatish uchun zaruriy joyni tayyorlash va texnika xavfsizligi talablariga rioya qilish
		2. Elektr jihozlarini montaj qilish jarayonida qismlarni to'g'ri joylashtirish va mahkamlash
		3. Jihozlarni demontaj qilishda qismlarni ketma-

		ketlik asosida yechish va saqlash
		4. Montaj va demontaj jarayonida paydo bo'lishi mumkin bo'lgan nosozliklarni aniqlash va bartaraf etish
		Ko'nikmalar:
		Elektr va mexanik qismlarni to'g'ri yig'ish va yechish ko'nikmasi
		Maxsus montaj asbob-uskunalaridan samarali foydalanish
		Jihozlarning qismlarini belgilash va texnik hujjatlar asosida joylashtirish
		Montaj va demontajdan keyin sinov va tekshirish ishlarini amalga oshirish
		Bilimlar:
		Montaj va demontaj texnologiyasi va usullari
		Elektr jihozlarning konstruksiyasi va ishlash prinsiplari
		Texnika xavfsizligi va sanoat sanitariyasi qoidalar
		Texnik hujjatlar va chizmalar bilan ishlash asoslari
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Texnologik elektr jihozlarning to'g'ri va sifatli ta'mirlanishi hamda sozlanishi uchun mas'ul
		2. Jihozlarda yuzaga kelgan nosozliklarni aniqlash va ularni bartaraf etishga mas'ul
		3. Ta'mirlash va sozlash jarayonida mehnat muhofazasi va elektr xavfsizligi qoidalariga rioya qilish uchun javobgar
		4. Jihozlarning uzluksiz ishlashini ta'minlash hamda ishlab chiqarish jarayonida avariya holatlarning oldini olishga mas'ul
D3.3 - Ishlab chiqarish jarayonida xavfsizlikni ta'minlash	D3.01.3 - Mehnat xavfsizligi va elektr xavfsizligi qoidalariga rioya qilish	Mehnat harakatlari:
		1. Ish joyida xavfsizlik texnikasi bo'yicha ko'rsatmalarga qat'iy amal qilish
		2. Elektr jihozlari bilan ishlashdan oldin izolyatsiya, yerga ulash va himoya vositalarini tekshirish
		3. Elektr toki ostida qolish xavfini kamaytirish uchun individual himoya vositalaridan foydalanish
		Ko'nikmalar:
		Elektr xavfsizligi bo'yicha amaliy choralarni to'g'ri qo'llash
		Himoya vositalaridan (dielektrik qo'lqop, poyabzal, izolyatsion asboblari) foydalanish
		Elektr tarmoqlarida kuchlanishni o'chirish va xavfsiz ish rejimini ta'minlash
		Bilimlar:
		Mehnat xavfsizligi va elektr xavfsizligi qoidalar
		Elektr toki inson organizmiga ta'siri va uning xavf darajalari
		Himoya vositalarining turlari va qo'llash qoidalar

	D3.02.3 - Avtomatlashtirilgan tizimlar bilan ishlashda xavfsiz metodlarni qo'llash	Mehnat harakatlari:
		1. Avtomatlashtirilgan tizim ishga tushirilishidan oldin xavfsizlikni tekshirish va dastlabki sinovlarni o'tkazish
		2. Avtomatika jihozlarini sozlash va boshqarishda xavfsiz ish ketma-ketligiga rioya qilish
		3. Xavfsizlik signalizatsiyasi va blokirovka tizimlarini tekshirish va ularni to'g'ri ishlashini ta'minlash
		4. Nosozlik yoki favqulodda holat yuzaga kelganda tizimni xavfsiz tarzda o'chirib qo'yish
		Ko'nikmalar:
		Avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari bilan xavfsiz ishlash
		Himoya mexanizmlari va signalizatsiya tizimlaridan foydalanish
		Texnologik jarayonni xavfsizlik talablariga mos boshqarish
		Favqulodda vaziyatlarda avtomatlashtirilgan tizimni xavfsiz to'xtatish va tiklash
		Bilimlar:
		Avtomatlashtirilgan tizimlarning ishlash prinsiplari va xavfsizlik talablari
		Dasturiy va apparat himoya vositalarining vazifasi
		Signalizatsiya, blokirovka va avariya himoya tizimlarining ishlash tartibi
		Avtomatlashtirilgan tizimlarda yuz berishi mumkin bo'lgan xavf omillari va ularning oldini olish choralari
	D3.03.3 - Favqulodda vaziyatlarda tezkor chora ko'rish	Mehnat harakatlari:
		1. Favqulodda vaziyatni (yong'in, elektr urishi, qisqa tutashuv, portlash xavfi va b.) tezkor aniqlash va baholash
		2. Avariya yoki nosozlik yuzaga kelganda uskunani xavfsiz tarzda to'xtatish
		3. Birinchi yordam ko'rsatish hamda yordam chaqirish choralari ko'rish
		4. Favqulodda vaziyat haqida rahbariyat va mas'ul shaxslarga tezkor xabar berish
		Ko'nikmalar:
		Favqulodda vaziyatlarda tezkor va to'g'ri qaror qabul qilish
		Yong'in o'chirish vositalaridan foydalanish
		Elektr toki urganlarga birinchi tibbiy yordam ko'rsatish
		Evakuatsiya rejasi va xavfsiz hududga odamlarni olib chiqish
		Bilimlar:
		Favqulodda vaziyatlarda harakat qilish algoritmlari va xavfsizlik qoidalar

		Yong'in xavfsizligi bo'yicha me'yorlar va vositalardan foydalanish tartibi
		Birinchi tibbiy yordam ko'rsatish asoslari (sun'iy nafas, yurakni bilvosita massaj qilish)
		Favqulodda vaziyatlarda aloqa tizimlari va xabar berish tartibi
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Ish jarayonida xavfsizlik qoidalari va mehnat muhofazasi talablari bajarilishi uchun mas'ul
		2. Xavfsizlikka oid kamchilik va nosozliklarni mustaqil aniqlash va ularni bartaraf etishga javobgar
		3. Jamoaviy ishda xavfsizlikni ta'minlash va hamkasblarning xavf-xatarini oldini olishga javobgar
		4. Favqulodda vaziyatlarda mustaqil qaror qabul qilish va xavfsizlikni ta'minlashga mas'ul
Texnik va/yoki texnologik talab		
1. O'lchash asboblari – voltmetr, ampermetr, megaohmmetr, tester, multimetr, fazani aniqlash moslamalari 2. Mexanik asboblari – kalitlar, otvyortkalar, qisqichlar, keskichlar, maxsus press-asboblari 3. Lehimlash va payvandlash uskunalar – elektr kontaktlarni ta'mirlash, simlarni ulash uchun 4. Izolyatsiya vositalari – izolyatsion lenta, issiqlikka chidamli qoplamalar 5. Ko'tarish va montaj uskunalar – kranlar, domkratlar, maxsus qo'l mexanizmlar 6. Himoya vositalari – dielektrik qo'lqop, poyabzal, ko'zoynak, himoya qalqoni		

Kasbning nomi:	Elektromexanik
Mashg'ulot nomining kodi:	31151
TMR bo'yicha malaka darajasi:	5
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar:	Tavsiya etiladi
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Talab etilmaydi
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar:	Maxsus ruxsatlar: 18 yoshga to'lgan bo'lishi; Ishga kirishda dastlabki tibbiy ko'rikdan o'tgan bo'lishi; Jismoniy jihatdan sog'lom bo'lishi kerak, yurak-qon tomir kasalliklari, orqa-miya muammolari va nafas yo'llari kasalliklari bo'lmasligi lozim. Ishga munosabat va xulq-atvor: - Kasbiy faoliyat doirasida vujudga keladigan turli masalalar yechimini topish usullarini tanlay olish; - Rahbar tomonidan belgilangan maqsadga erishish uchun jamoada ishlay olish; - O'zining kasbiy malakasini va shaxsiy kamolotini takomillashtirib borish; - Jamoada va ma'lum vazifani bajarishga yo'naltirilgan guruhda ishlash, hamkasblar, rahbarlar va mijozlar bilan samimiy, xushmuomala hamda samarali muloqot qilish; - Ta'lim olgan tilida fikrini og'zaki va yozma ravishda ravon bayon qilish; - Umuminsoniy fazilatlarga ega bo'lish, o'z millatini va Vatanini sevis, u bilan faxrlanish, milliy urf-odatlar, qadriyatlarni hurmat qilish; - Professional vazifalarni samarali bajarish uchun zarur bo'ladigan ma'lumotlarni qidirish; - Kasbiy faoliyatida axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini qo'llash; - Kasbga doir hujjatlar bilan ishlash; - Kasbiy faoliyatda xavfsizlik texnikasi va mehnat muhofazasi qoidalariga amal qilish Ko'nikmalariga ega bo'lish; - Sanoat va nosanoat tashkilotlarda vujudga keladigan chiqindilarni atrof-muhitga zarar yetkazmaslik choralarini ko'rish va utilizatsiya qilish; - Sohaga oid ekologik madaniyatga rioya qilgan holda faoliyat olib borish.
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	o'rta maxsus professional ta'lim
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	boshlang'ich professional ta'lim yoki o'rta professional ta'lim + norasmiy (informal) ta'lim yoki amaliy tajriba
Kasbiy standartlar reyestrda mavjudligi:	-
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:	-

Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:		TMR bo'yicha malaka darajasi:		Kasbning nomi:	
		3		Elektr dastgohlari bo'yicha elektromontajchi	
		3		Texnologik elektr jihozlarni ta'mirlash bo'yicha elektrochilangar	
		3		Maishiy elektr jihozlarini ta'mirlovchi elektromexanik	
		3		Texnik-mexanik (umumiy yo'nalish)	
Mehnat funksiyalarining tavsifi					
Kodi va nomi		Mehnat vazifalari			
E1.5 - Elektromexanik uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash		E1.01.5 - Uskunalarda yuzaga kelgan nosozliklarni aniqlash va bartaraf etish		O'qitish natijalari	
				Mehnat harakatlari:	
				1. Jihozlarni vizual ko'zdan kechirish va dastlabki diagnostika o'tkazish	
				2. Elektr o'lchov asboblari yordamida nosozlik sababini aniqlash	
				3. Nosoz qismlarni ajratib olish va ta'mirlash yoki almashtirish	
				4. Jihozni qayta yig'ish va sinovdan o'tkazib, normal ishlashini tekshirish	
				Ko'nikmalar:	
				Multimetr, megometr va boshqa diagnostika asboblardan foydalana olish	
				Nosoz qismlarni aniqlab, ularni sifatli almashtirish yoki ta'mirlash	
				Elektr jihozlarni to'g'ri yig'ish va sozlash	
				Ta'mirdan keyin uskunani sinovdan o'tkazish va ishlash samaradorligini baholash	
				Bilimlar:	
				Elektr va elektron sxemalar tuzilishi va ishlash prinsiplari	
				Diagnostika usullari va o'lchov asboblardan foydalanish qoidalari	
				Elektr xavfsizligi va mehnat muhofazasi normalari	
				Ta'mirlash texnologiyasi va ehtiyot qismlardan foydalanish tartibi	
		E1.02.5 - Ehtiyot qismlarni almashtirish va sozlash ishlarini bajarish		Mehnat harakatlari:	
				1. Jihozdagi nosoz yoki eskirgan qismlarni aniqlash va ajratib olish	
				2. Mos ehtiyot qismlarni tanlash va texnik hujjatlarga muvofiq tayyorlash	
				3. Yangi qismlarni o'rnatish, biriktirish va sozlash ishlarini bajarish	
		4. Jihozni sinovdan o'tkazib, sozlash sifatini tekshirish va yakuniy nazorat qilish			

		Ko'nikmalar:
		Eskirgan yoki nosoz qismlarni ajratib olish va ulardan foydalanishni to'xtata olish
		Yangi ehtiyot qismlarni to'g'ri o'rnatish va mahkamlash
		Jihozlarni sozlash va kalibrlash ishlarini sifatli bajarish
		Jihozni ishga tushirib, sozlash natijalarini nazorat qilish
		Bilimlar:
		Jihozlarning asosiy ehtiyot qismlari va ularning vazifalari
		Ehtiyot qismlarni tanlash va almashtirish bo'yicha texnik me'yorlar
		Sozlash va kalibrlash usullari
		Elektr xavfsizligi va texnika xavfsizligi qoidalari
	E1.03.5 - Uskunaning ish qobiliyatini sinovdan o'tkazish va qayd etish	Mehnat harakatlari:
		1. Jihozni texnik hujjatlar asosida ishga tayyorlash va xavfsizlik choralarini ko'rish
		2. Sinov rejimida ishga tushirish va texnik ko'rsatkichlarni kuzatish
		3. O'lchov asboblari yordamida jihozning asosiy parametrlarini qayd etish
		4. Sinov natijalarini hujjatlashtirish va belgilangan me'yorlarga solishtirish
		Ko'nikmalar:
		Jihozlarni sinovdan o'tkazishga to'g'ri tayyorlash
		Sinov vaqtida parametrlarni aniqlik bilan o'lchash va qayd etish
		Jihozning ish qobiliyatini normativlarga muvofiqligini baholash
		Natijalarni hujjatlashtirish va hisobot tayyorlash
		Bilimlar:
		Jihozlarning texnik ko'rsatkichlari va ishlash me'yorlari
		Sinov o'tkazish usullari va ketma-ketligi
		O'lchov asboblari va ularning qo'llanish qoidalari
		Texnik hujjatlarni yuritish va qayd etish tartibi
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Elektromexanik uskunalarning nosozliksiz ishlashini ta'minlash uchun texnik xizmat va ta'mirlash ishlarini mustaqil bajarishga mas'ul
		2. Xizmat ko'rsatish jarayonida texnika xavfsizligi va me'yoriy hujjatlarga rioya etish uchun javobgar
		3. Uskunalarni to'g'ri ekspluatatsiya qilinishini nazorat qilish va aniqlangan kamchiliklarni o'z vaqtida bartaraf etishga javabgar
		4. O'z faoliyati natijalari uchun rahbariyat va iste'molchilar oldida javobgar
		Mehnat harakatlari:
		Jihozlar bo'yicha texnik xizmat va ta'mirlash ehtiyojini aniqlash
		Ta'mirlash va xizmat ko'rsatish ishlarini muddatlar asosida rejalashtirish

E2.5 - Ish jarayonini tashkil etish va muvofiqlashtirish	E2.01.5 - Ta'mirlash va xizmat ko'rsatish ishlarini reja- jadval asosida tashkil etish	Zarur ehtiyot qismlar va materiallarni belgilash, tayyorlash
		Reja-jadval asosida ishlarni amalga oshirishni nazorat qilish
		Ko'nikmalar:
		Jihozlarining texnik xizmat rejasini tuzish va hujjatlashtirish
		Reja-jadval asosida ishlarni to'g'ri tashkil etish
		Zarur ehtiyot qismlar va materiallarni oldindan aniqlash va ta'minlash
		Rejalashtirilgan ishlarning bajarilishini nazorat qilish va baholash
		Bilimlar:
		Jihozlarining texnik xizmat ko'rsatish davriyligi va reglamentlari
		Ta'mirlash ishlarini rejalashtirish usullari
		Mehnat unumdorligini oshirish va vaqtni tejash tamoyillari
		Ishni tashkil qilishda xavfsizlik va sifat talablari
	E2.02.5 - Brigada yoki guruh a'zolari faoliyatini muvofiqlashtirish	Mehnat harakatlari:
		1. Brigada yoki guruh a'zolariga vazifalarni aniq taqsimlash
		2. Ish jarayonida vazifalarning bajarilishini nazorat qilish
		3. Zarur hollarda yordam ko'rsatish va muammolarni hal etish
		4. Ish yakunida natijalarni umumlashtirib, rahbariyatga hisobot berish
		Ko'nikmalar:
		Brigada yoki guruh a'zolari o'rtasida vazifalarni oqilona taqsimlash
		Jamoaviy ishlashni muvofiqlashtirish va nazorat qilish
		Ish jarayonida muammolarni tezkor hal qilish
		Rahbarlik va mas'uliyatni o'z zimmasiga olish
		Bilimlar:
		Jamoadi ishni tashkil etish va boshqarish asoslari
		Mehnat intizomi va xavfsizlik qoidalari
		Ishlab chiqarish jarayonlarining texnologik ketma-ketligi
		Samarali muloqot va muvofiqlashtirish usullari
	E2.03.5 - Ish jarayonida zarur hujjatlarni yuritish va hisobot tayyorlash	Mehnat harakatlari:
		Amalga oshirilgan ta'mirlash va xizmat ko'rsatish ishlarini qayd etish
		Texnik xizmat va ta'mirlash bo'yicha maxsus jurnallarni to'ldirish
		Ish davomida sarflangan ehtiyot qismlar va materiallar hisobini yuritish
		4. Yakuniy natijalar asosida rahbariyatga yozma yoki elektron hisobot tayyorlash

		Ko'nikmalar:
		Texnik xizmat va ta'mirlash ishlarini to'g'ri hujjatlashtirish
		Jurnal va blankalarni belgilangan tartibda to'ldirish
		Materiallar va ehtiyot qismlar hisobini yuritish
		Yakuniy hisobotni tayyorlash va rahbariyatga taqdim etish
		Bilimlar:
		Texnik hujjatlarni yuritish qoidalari va standartlari
		Ish hisobotlarini tuzish tartibi va mazmuni
		Axborot texnologiyalaridan foydalanish asoslari
		Hujjatlarda rasmiy yozuv va terminologiyaga qo'yiladigan talablar
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Ish jarayonini reja-jadval asosida mustaqil tashkil etish va nazorat qilishga mas'ul
		2. Vazifalarning sifatli va o'z vaqtida bajarilishi uchun javobgar
		3. Texnika xavfsizligi va mehnat intizomiga rioya etilishini ta'minlashga mas'ul
	E3.01.5 - Amalga oshirilgan texnik ishlarning belgilangan me'yorlarga muvofiqligini tekshirish	Mehnat harakatlari:
		1. Bajarilgan ta'mirlash va sozlash ishlarini texnik reglament va me'yoriy hujjatlar asosida solishtirib tekshirish
		2. Asbob-uskunalar yordamida sinov natijalarini qayd etish va normativ ko'rsatkichlar bilan taqqoslash
		3. Aniqlangan kamchilik va nomuvofiqliklarni hujjatlashtirish va bartaraf etish choralarini belgilash
		4. Yakuniy sifat nazoratini o'tkazib, mehnat xavfsizligi hamda texnika xavfsizligi talablariga rioya etilganligini tasdiqlash
		Ko'nikmalar:
		Sinov-o'lchash asboblari va nazorat vositalaridan foydalanish
		Texnik ish natijalarini normativ ko'rsatkichlar bilan taqqoslash
		Nomuvofiqliklarni aniqlash va ularni bartaraf etish bo'yicha amaliy choralar belgilash
		Hisobot hujjatlari va nazorat jurnallarini to'g'ri yuritish
		Bilimlar:
		Davlat standartlari va texnik reglamentlarning asosiy talablari
		Sifat nazorati usullari va me'yoriy ko'rsatkichlar
		Sinov va o'lchash asboblarning tuzilishi va ishlash prinsiplari
		Texnika xavfsizligi va mehnat muhofazasi qoidalari
E3.5 - Sifat va samaradorlikni nazorat qilish		Mehnat harakatlari:
		1. Energiya iste'moli va material sarfini kuzatish
		2. Resurslardan foydalanish bo'yicha ko'rsatkichlarni o'lchash va tahlil qilish

	E3.02.5 - Energiya va materiallardan samarali foydalanilishini nazorat qilish	3. Normativdan ortiqcha sarf holatlarini aniqlash
		4. Resurslardan tejamkor foydalanish choralarini qo'llash
		Ko'nikmalar:
		Energiya va materiallar sarfi ko'rsatkichlarini o'lchash va qayd etish
		Iqtisodiy va texnik tahlil qilish
		Tejamkor texnologiyalarni qo'llash va resurslarni optimallashtirish
		Sarf bo'yicha hisobotlarni tayyorlash va taqdim etish
		Bilimlar:
		Energiya tejamkorligi va resurslardan oqilona foydalanish prinsiplari
		Elektr va issiqlik energiyasini hisoblash usullari
		Material sarfi normativlari va hisoblash qoidalari
		Atrof-muhitni muhofaza qilish talablari
	E3.03.5 - Kamchiliklarni tahlil qilish va ularni bartaraf etish bo'yicha takliflar ishlab chiqish	Mehnat harakatlari:
		1. Aniqlangan nosozlik va kamchiliklarni tizimli ravishda yig'ish va qayd etish
		2. Kamchiliklarning kelib chiqish sabablarini texnik va tashkiliy jihatdan tahlil qilish
		3. Bartaraf etish yo'llari va texnologik choralarni ishlab chiqish
		4. Takliflarni rahbariyat va mutaxassislarga taqdim etish
		Ko'nikmalar:
		Kamchiliklarni hujjatlashtirish va qayd etish
		Texnik va iqtisodiy tahlil o'tkazish
		Amaliy bartaraf etish chora-tadbirlarini ishlab chiqish
		Takliflarni asoslash va hisobot shaklida taqdim etish
		Bilimlar:
		Kamchiliklarni aniqlash va tahlil qilish metodlari
		Texnologik jarayonlarda uchraydigan tipik nosozliklar sabablari
		Muammolarni bartaraf etishda qo'llaniladigan texnik va tashkiliy choralar
		Ishlab chiqarish samaradorligini oshirishga qaratilgan takliflar ishlab chiqish prinsiplari
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Texnik xizmat va ta'mirlash jarayonlarida sifat va samaradorlikni mustaqil nazorat qilishga mas'ul
		2. Aniqlangan kamchiliklarni o'z vaqtida hujjatlashtirish va bartaraf etish choralarini taklif qilishga mas'ul
		3. O'z faoliyati uchun rahbariyat oldida javobgar
		4. Ish jarayonida xavfsizlik, me'yoriy hujjatlar va texnik talablarga rioya etilishini ta'minlashga mas'ul
Texnik va/yoki texnologik talab		1. Diagnostika va nazorat uskunalari 2. Ta'mirlash va texnik xizmat ko'rsatish asboblari 3. Elektr-mexanik tizimlarni sozlash va sinovdan o'tkazish jihozlari

Kasbning nomi:	Texnik-mexanik (umumiy yo'nalish)
Mashg'ulot nomining kodi:	31151
TMR bo'yicha malaka darajasi:	5
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar:	Tavsiya etiladi
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Talab etilmaydi
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar:	Maxsus ruxsatlar: 18 yoshga to'lgan bo'lishi; Erkak va ayol (yuk ko'tarish va uzoq yurish talab qilinadi); Ishga kirishda dastlabki tibbiy ko'rikdan o'tgan bo'lishi; Jismoniy jihatdan sog'lom bo'lishi kerak, yurak-qon tomir kasalliklari, orqa-miya muammolari va nafas yo'llari kasalliklari bo'lmasligi lozim. Ishga munosabat va xulq-atvor: - Kasbiy faoliyat doirasida vujudga keladigan turli masalalar yechimini topish usullarini tanlay olish; - Rahbar tomonidan belgilangan maqsadga erishish uchun jamoada ishlay olish; - O'zining kasbiy malakasini va shaxsiy kamolotini takomillashtirib borish; - Jamoada va ma'lum vazifani bajarishga yo'naltirilgan guruhda ishlash, hamkasblar, rahbarlar va mijozlar bilan samimiy, xushmuomala hamda samarali muloqot qilish; - Ta'lim olgan tilida fikrini og'zaki va yozma ravishda ravon bayon qilish; - Umuminsoniy fazilatlariga ega bo'lish, o'z millatini va Vatanini sevis, u bilan faxrlanish, milliy urf-odatlar, qadriyatlarni hurmat qilish; - Professional vazifalarni samarali bajarish uchun zarur bo'ladigan ma'lumotlarni qidirish; - Kasbiy faoliyatida axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini qo'llash; - Kasbga doir hujjatlar bilan ishlash; - Kasbiy faoliyatda xavfsizlik texnikasi va mehnat muhofazasi qoidalariga amal qilish Ko'nikmalariga ega bo'lish; - Sanoat va nosanoat tashkilotlarda vujudga keladigan chiqindilarni atrof-muhitga zarar yetkazmaslik choralarni ko'rish va utilizatsiya qilish; - Sohaga oid ekologik madaniyatga rioya qilgan holda faoliyat olib borish.
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	o'rta maxsus professional ta'lim
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	boshlang'ich professional ta'lim yoki o'rta professional ta'lim + norasmiy (informal) ta'lim yoki amaliy tajriba
Kasbiy standartlar reyestrda mavjudligi:	-
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:	-

Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR bo'yicha malaka darajasi:		Kasbning nomi:	
	3		Elektr dastgohlari bo'yicha elektromontajchi	
	3		Texnologik elektr jihozlarni ta'mirlash bo'yicha elektrochilangar	
	3		Maishiy elektr jihozlarini ta'mirlovchi elektromexanik	
	5		Elektromexanik	
Mehnat funksiyalarining tavsifi				
Kodi va nomi	Mehnat vazifalari			
F1.5 - Texnik jihozlar va mexanizmlarning ishlashini ta'minlash	F1.01.5 - Jihozlarning texnik holatini kuzatish va baholashni bajarish	O'qitish natijalari		
		Mehnat harakatlari:		
		1. Jihozlarning ishlash jarayonini kuzatish va texnik ko'rsatkichlarini qayd etish		
		2. Tashqi ko'rik orqali jihoz detallari, uzellarining yeyilish va shikastlanish holatini aniqlash		
		3. Diagnostika asboblari yordamida texnik ko'rsatkichlarni o'lchash va hujjatlashtirish		
		4. Kuzatuv natijalari asosida texnik holatga baho berish va kerakli choralarni belgilash		
		Ko'nikmalar:		
		O'lchov asboblari va diagnostika jihozlaridan to'g'ri foydalanish		
		Texnik hujjatlar va ko'rsatkichlarni tahlil qilish orqali xulosalar chiqarish		
		Jihozlarda yuzaga kelgan nosozlik alomatlarini tezda aniqlash		
		Baholash natijalarini aniq va tushunarli shaklda rasmiylashtirish		
		Bilimlar:		
		Jihozlarning ishlash prinsipi va asosiy texnik xususiyatlari		
		Texnik diagnostika usullari va me'yoriy ko'rsatkichlar		
	Xavfsizlik qoidalari va texnika xavfsizligi talablari			
	Texnik xizmat va ta'mirlash bo'yicha me'yoriy-huquqiy hujjatlar			
	F1.02.5 - Zarur sozlash va moslashtirish ishlarini amalga oshirish	Mehnat harakatlari:		
		1. Jihozlarning texnik holatini tahlil qilib, sozlash zarur bo'lgan qismlarni aniqlash		
		2. Mexanik va elektr sozlash ishlarini belgilangan texnologiya bo'yicha bajarish		
		3. Moslashtirish jarayonida o'lchov va nazorat asboblariidan foydalanish		
		4. Sozlashdan keyin jihozning to'g'ri ishlashini sinab ko'rish va natijani qayd etish		

		Ko'nikmalar:
		Jihozlarning texnologik talablarga muvofiq sozlash ishlarini bajarish
		Diagnostika va nazorat asboblari yordamida parametrlarni o'lchash
		Moslashtirish jarayonida texnika xavfsizligi qoidalariga rioya qilish
		Jihozlarning samaradorligini oshirish uchun optimal sozlash rejimini tanlash
		Bilimlar:
		Jihozlarning asosiy mexanik va elektr tizimlari ishlash prinsipi
		Sozlash va moslashtirish texnologiyasi, usullari hamda tartibi
		Xavfsizlik me'yorlari va sanitariya-gigiyena qoidalar
		Texnik hujjatlar, pasport va yo'riqnomalardan foydalanish tartibi
	F1.03.5 - Jihozlardan xavfsiz foydalanish bo'yicha ko'rsatmalarni bajarish	Mehnat harakatlari:
		1. Jihozlardan foydalanishdan oldin xavfsizlik talablarini tekshirish va ish joyini tayyorlash
		2. Ish jarayonida xavfsizlik qoidalar va texnika xavfsizligi ko'rsatmalariga rioya qilish
		3. Favqulodda vaziyat yuzaga kelganda jihozlarni to'xtatish va xavfsiz choralarni ko'rish
		4. Ish yakunida jihozlarni o'chirish, tozalash va xavfsiz holatda topshirish
		Ko'nikmalar:
		Xavfsizlik vositalaridan (himoya kiyimi, qo'lqop, ko'zoynak va boshqalar) to'g'ri foydalanish
		Jihozlarda yuzaga keladigan xavf belgilarini aniqlash va ularga tezkor choralar ko'rish
		Xavfsizlik bo'yicha yo'riqnomalarga qat'iy amal qilish
		Favqulodda vaziyatlarda tezkor va to'g'ri qaror qabul qilish
		Bilimlar:
		Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi bo'yicha asosiy qoidalar
		Jihozlardan xavfsiz foydalanish tartibi va normativ hujjatlar
		Yong'in xavfsizligi va favqulodda vaziyatlarda harakatlanish tartibi
		Shaxsiy himoya vositalarining turlari va ularning qo'llash qoidalar
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Jihozlar va mexanizmlarning uzluksiz, samarali va xavfsiz ishlashini ta'minlashga mas'ul
		2. Diagnostika va profilaktika xizmatlarini mustaqil bajarishga javobgar

		3. Murakkab nosozliklarda rahbar va yuqori malakali mutaxassisga murojaat qilishga mas'ul
		4. Texnika xavfsizligi va mehnat muhofazasi talablariga rioya etishga javobgar
F2.5 - Ta'mirlash va xizmat ko'rsatish ishlarini olib borish	F2.01.5 - Jihozlarni muntazam profilaktika ko'rigidan o'tkazishni amalga oshirish	Mehnat harakatlari:
		1. Jihozlarni reja asosida profilaktika ko'rigidan o'tkazish ish rejasini tuzish va bajarish
		2. Jihozlarning ishlash jarayonini tekshirish va profilaktik diagnostika o'tkazish
		3. Ko'rik davomida aniqlangan nosozliklarni hujjatlashtirish va zarur chora-tadbirlarni belgilash
		4. Profilaktika natijalarini qayd qilish va jihozlarni keyingi ishlashga tayyor holatga keltirish
		Ko'nikmalar:
		Profilaktika tekshiruvini tartibli va bosqichma-bosqich amalga oshirish
		Diagnostika va o'lchov asboblardan samarali foydalanish
		Jihozlarda aniqlangan muammolarni vaqtida bartaraf etish bo'yicha tavsiyalar berish
		Hujjatlarni to'g'ri yuritish va texnik xizmat ko'rsatish tarixini shakllantirish
		Bilimlar:
		Jihozlarning ishlash prinsipi va asosiy qismlarining texnik talablari
		Profilaktika ko'rigi o'tkazish tartibi va davriyligi
		Texnika xavfsizligi, mehnat muhofazasi va sanitariya-gigiyena qoidalari
		Texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha normativ hujjatlar va ishlab chiqaruvchi ko'rsatmalari
	F2.02.5 - Nosozliklarni aniqlash va ularni bartaraf etish ishlarini bajarish	Mehnat harakatlari:
		1. Jihozlarning ishlash jarayonini kuzatib, nosozlik belgilari va sabablarini aniqlash
		2. Diagnostika va sinov asboblari yordamida nosozlik joyini tekshirish
		3. Aniqlangan nosozlikni bartaraf etish uchun zarur ta'mirlash va sozlash ishlarini bajarish
		4. Ta'mirlashdan keyin jihozning normal ishlashini sinovdan o'tkazish va natijani qayd qilish
		Ko'nikmalar:
		Jihozlarning turli nosozlik turlarini aniqlash va to'g'ri tashxis qo'yish
		Diagnostika asboblari va maxsus jihozlardan samarali foydalanish
		Nosozlikni bartaraf etishda texnologik talab va xavfsizlik qoidalariga rioya qilish
		Ta'mirdan keyin jihozning texnik ko'rsatkichlarini

		tekshirib, ishlashini baholash
		Bilimlar:
		Jihozlarda uchraydigan asosiy nosozlik turlari va ularning sabablari
		Diagnostika va ta'mirlash texnologiyalari
		Texnika xavfsizligi va mehnat muhofazasi talablari
		Texnik hujjatlar, pasport va ishlab chiqaruvchi ko'rsatmalaridan foydalanish tartibi
	F2.03.5 - Ehtiyot qismlar va materiallarni almashtirishni qilish	Mehnat harakatlari:
		1. Jihozdagi ishdan chiqqan yoki yeyilgan ehtiyot qismlarni aniqlash
		2. Zarur ehtiyot qismlar va materiallarni texnik hujjatlar asosida tanlash
		3. Eskirgan qismlarni demontaj qilish va yangilarini o'rnatish
		4. Almashtirishdan keyin jihazning ishlashini sinovdan o'tkazish va qayd qilish
		Ko'nikmalar:
		Jihozlarda ehtiyot qismlarni to'g'ri aniqlash va mosini tanlash
		Demontaj va montaj ishlarini texnologik ketma-ketlikda bajarish
		Almashtirish jarayonida asbob-uskunalaridan xavfsiz va samarali foydalanish
		Jihazning texnik hujjatlariga muvofiq sifatli almashtirish ishlarini rasmiylashtirish
		Bilimlar:
		Jihozlarning ehtiyot qismlari va materiallarining turlari, ularning xususiyatlari
		Ehtiyot qismlarni almashtirish tartibi va texnologiyasi
		Texnika xavfsizligi va mehnat muhofazasi qoidalari
		Texnik hujjatlar va ishlab chiqaruvchi ko'rsatmalaridan foydalanish tartibi
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Jihozlarni ta'mirlash va xizmat ko'rsatish ishlarini belgilangan texnologik talablar va xavfsizlik qoidalariga muvofiq mustaqil bajarishga mas'ul
		2. Ta'mirlash jarayonida yuzaga kelgan muammolarni mustaqil hal qilish, zarur hollarda rahbar va mutaxassisga murojaat qilishga mas'ul
		3. Jihozlarning texnik holati va xizmat ko'rsatish sifatiga javobgar
		4. Ehtiyot qismlar, materiallar va asbob-uskunalaridan oqilona foydalanishga mas'ul
		5. Xizmat ko'rsatish va ta'mirlash natijalari bo'yicha hujjatlarni mustaqil yuritishga mas'ul
		Mehnat harakatlari:
		1. Jihozlarning texnik ko'rsatkichlarini o'lchash va kuzatish

F3.5 - Ish jarayonini nazorat qilish va hujjatlashtirish	F3.01.5 - Jihozlar bo'yicha texnik ko'rsatkichlarni qayd etishni bajarish	2. O'lchov natijalarini belgilangan shakl va jadvallarga qayd qilish
		3. Texnik parametrlarni me'yoriy hujjatlar bilan taqqoslash
		4. Olingan natijalarni tahlil qilish va rahbariyat/mutaxassisga yetkazish
		Ko'nikmalar:
		Diagnostika va o'lchov asboblariidan to'g'ri va samarali foydalanish
		O'lchov natijalarini aniq qayd qilish va hujjatlashtirish
		Texnik ko'rsatkichlarni me'yoriy qiymatlar bilan solishtirish
		Kuzatuv natijalariga ko'ra jihoz holatini baholash
		Bilimlar:
		Jihozlarning asosiy texnik ko'rsatkichlari va me'yoriy qiymatlari
		O'lchov asboblariining tuzilishi va ishlash prinsiplari
		Texnik hujjatlardan foydalanish qoidalari
		Ish jarayonida xavfsizlik talablari va mehnat muhofazasi qoidalari
	F3.02.5 - Ta'mirlash va xizmat ko'rsatish bo'yicha hujjatlarni rasmiylashtirishni qilish	Mehnat harakatlari
		1. Ta'mirlash va xizmat ko'rsatish jarayonida bajarilgan ishlar haqida ma'lumotlarni yig'ish
		2. Normativ hujjatlar va belgilangan shakllar asosida zarur yozuvlarni tayyorlash
		3. Ehtiyot qismlar, sarflangan materiallar va vaqt ko'rsatkichlarini hujjatlashtirish
		4. Rasmiylashtirilgan hujjatlarni rahbariyat yoki tegishli bo'limga topshirish
		Ko'nikmalar:
		Texnik hujjatlarni to'g'ri va aniq shaklda rasmiylashtirish
		Ish natijalarini hujjatlar orqali ifodalash va qayd qilish
		Elektron va qog'oz shakldagi hujjatlar bilan ishlash
		Texnik xizmat ko'rsatish tarixini yuritish va tizimlashtirish
		Bilimlar:
		Ta'mirlash va xizmat ko'rsatish bo'yicha hujjatlar turlari va ularni yuritish tartibi
		Normativ hujjatlar va ishlab chiqaruvchi ko'rsatmalarining talablari
		Hisob-kitob va qayd qilishda qo'llaniladigan asosiy atamalar va belgilar
		Hujjatlarni yuritishda axborot xavfsizligi va rasmiylashtirish qoidalari
		Mehnat harakatlari:
		1. Ish joyida xavfsizlik qoidalari va me'yoriy talablarning bajarilishini kuzatish

	F3.03.5 - Xavfsizlik qoidalari va me'yorlarga rioya etilishini nazorat qilish	2. Jihozlar va mexanizmlardan foydalanishda xavfsizlik choralarini tekshirish
		3. Aniqlangan qoidabuzarliklar bo'yicha choralar ko'rish va rahbariyatga xabar berish
		4. Xavfsizlik bo'yicha yo'riqnomalarni muntazam tushuntirish va eslatib turish
		Ko'nikmalar:
		Xavfsizlik talablarini nazorat qilish va amalda qo'llash
		Favqulodda holatlarda tezkor va to'g'ri choralar ko'rish
		Mehnat muhofazasi qoidalari buzilish holatlarini aniqlash va hujjatlashtirish
		Xodimlarga xavfsizlik choralarini tushuntirish va targ'ib qilish
		Bilimlar:
		Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi bo'yicha amaldagi me'yoriy hujjatlar
		Ishlab chiqarish sanitariyasi va yong'in xavfsizligi qoidalari
		Favqulodda vaziyatlarda harakatlanish tartibi va evakuatsiya qoidalari
		Xodimlarni xavfsizlik bo'yicha qo'riqlash tartibi va metodikasi
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Bajarilayotgan ishlar sifatini nazorat qilish, texnik reglament va me'yoriy hujjatlarga muvofiqligini ta'minlashga javobgar
		2. Texnik xizmat va ta'mirlash jarayonlari bo'yicha hujjatlarni mustaqil yuritish, to'g'ri rasmiylashtirishga mas'ul
		3. Xavfsizlik talablariga rioya etilishini kuzatish va aniqlangan kamchiliklarni bartaraf etishda tashabbuskorlik ko'rsatishga mas'ul
		4. O'z faoliyati uchun shaxsiy javobgarlikni his etish, mustaqil qaror qabul qilish hamda rahbariyatga axborot berib borishga mas'ul
		5. Bajarilayotgan ishlar sifatini nazorat qilish, texnik reglament va me'yoriy hujjatlarga muvofiqligini ta'minlashga javobgar
	Texnik va/yoki texnologik talab	1. Multimetr, tester, osiloskop
		2. Izolyatsiya qarshiligi o'lchagich (megometr)
3. Elektr tarmoqlarini tekshirish asboblari		
4. Vibratsiya va shovqin o'lchagichlar		
5. Termometr, termo-gigrometr		
6. Lehimlash va payvandlash apparatlari		
7. Elektr va pnevmatik asboblari (burav, parmalagich, silliqlagich)		
8. Mexanik sozlash asboblari (kalitlar, otvyortka, shtangensirkul)		
9. Moylash va servis uskunolari		

V. Kasbiy standartning texnik ma'lumotlari

5.1. Kasbiy standartni ishlab chiqishda ishtirok etgan tashkilot (korxona)lar to'g'risida ma'lumot

T/r	Ishlab chiquvchilar to'g'risida ma'lumot	
	Ish joyi va lavozimi	Familiyasi, ismi, otasining ismi
1.	"O'zeltexsanoat" uyushmasi boshqaruv raisi o'rinbosari	Boyev A.Yu.
2.	"O'zeltexsanoat" uyushmasi boshqaruv raisi maslahatchisi	Tolipov N.E.
3.	"O'zeltexsanoat" uyushmasi boshqarma boshlig'i	Mirisxakov M.M.
4.	"O'zeltexsanoat" uyushmasi bo'lim boshlig'i	Ulashov S.
5.	"Texnopark" MCHJ texnolog	Abidov M.
6.	"ProCab" MCHJ texnolog	Xaydarov A.